

NORDISKA VÄRDERINGAR I TOVE JANSSONS MUMINTROLL

K. D. Viarbitskaya

viarbitskaya12@gmail.com;

Handledare - Sjpakovskaja N. G., universitetslektor

Artikeln ger en inblick i den nordiska kulturen. De vanligaste dragen exemplifieras med sverigefinska författaren Tove Janssons böcker om mumintrollen. Det påstås att både länderna i Norden samt den fiktiva muminvärlden kännetecknas av individualism, socialt ansvarstagande, miljövänlighet, tolerans, lagom-principen samt intresse för sport och utbildning.

Nyckelord: *nordisk*; kultur; mumintrollen; Tove Jansson; nordiska modellen.

Idag står de nordiska länderna överst på sådana rankingslistor som levnadskvalitetsindex [1], ett index för tillfredsställelse med livet [2] samt ett index för världens lyckligaste länder [3].

Sociologer, politiker och ekonomer har gjort mycket forskning för att förstå vad som hjälper de nordiska länderna att vara ett exempel för andra länder. Idag har forskare kommit fram till konceptet av «nordiska modellen» [4]. Nu kan många länder ta sig an något som är typiskt för de nordiska länderna för att förbättra livet för sitt folk. Till exempel ser vi inslag av det finska utbildningssystemet i Kanada [5], norska miljölösningar i Tyskland [6] samt drag av det svenska sjukvårdssystemet i Kanada [7]. Därmed kan vi säga att de nordiska länderna gör världen till en bättre plats. Av denna anledning är studiet av Nordens typiska kulturella egenskaper mycket relevant idag.

I mitt arbete ville jag uppmärksamma nordbornas kulturella särdrag i syfte att förstå hur de lyckades att bygga ett samhälle som har varit lyckligt, rikt och stabilt i decennier. Jag bestämde mig för att göra det genom att analysera Tove Janssons böcker om mumintrollen. Dessa kända karaktärer är inte bara några av de populäraste nordiska litterära figurerna utan också ett underbart exempel på det nordiska samhället, enligt min mening.

Här är några typiska drag som jag har lyft fram:

1. Kombinationen av individualism och socialt ansvarstagande.

Mumintroll bor i ett litet hus i skogen där de kan njuta av sitt liv och sin frihet. Det visar hur det nordiska samhället respekterar personlig frihet och integritet. Samtidigt kommer de alltid till hjälp för dem som behöver det.

Mumintrollen visar hur det är möjligt att leva i en värld där värderingar som kollektivism och respekt för individualitet, omsorg om andra och omsorg om sig själv kombineras i ett enda och harmoniskt sätt att leva.

2. Omsorg om natur.

Om man kommer till något av de nordiska länderna kommer man att få höra orden «miljøvennlig», «tuulivoima», «gjenvinning». Människor där tar hand om miljön [8], de uppskattar sin natur.

I muminvärlden är naturen centrum för allt, bokkaraktärerna respekterar och älskar den. Muminmamman sköter sin trädgård med samma omsorg som hon tar hand om sin familj.

3. Utbildning.

I världsutbildningsstatistiken [9] hamnar de nordiska länderna högt.

I Tove Janssons böcker ställer mumintrollen ofta många frågor, de är intresserade av världen och strävar efter att få nya kunskaper.

4. Tolerans.

I muminvärlden ser vi många olika varelser men de alla lever i harmoni med varandra. De visar att varje person är unik och bör respekteras, det är omöjligt att leva lyckligt utan jämlikhet och rättvisa.

Vi ser samma sak i det nordiska samhället, som anses vara ett av de mest jämlika och toleranta i världen [10].

5. Sport.

Idrott är en viktig del av den nordiska livsstilen. De flesta tar hand om sin hälsa och ägnar tid åt fysisk aktivitet.

Det finns en karaktär i mumintrollens värld som föreställer en typisk idrottsentusiast – Herr Brisk. Han älskar kallt väder och idrott framför allt annat. Herr Brisk lär de motvilliga mumintrollen att skida och vinterbada, tyvärr utan vidare resultat [11].

6. Filosofi.

Här bestämde jag mig för att kombinera två begrepp som är typiska för nordisk filosofi.

Det första är lagom – varken för lite eller för mycket, exakt det som behövs. Det handlar om en förmåga att hitta glädje i småsaker. Enligt lagom-principen lever de flesta i de nordiska länderna [12].

Om vi tittar på muminhuset är det mysigt och bekvämt, men inte för stort. Detsamma gäller mat. De äter ofta utsökt mat, men de äter inte för mycket. En av karaktärerna som uppskattar de enkla sakerna i livet är Snusmumriken – han gillar att fiska, spela på sin munharmonika och vandra ensam i natten.

Ett annat intressant begrepp är smultronställe, det vill säga en favoritplats som har en speciell betydelse för en person, ett ställe som man älskar och där man trivs. Vi kan ta Snusmumriken som exempel igen. Han värderar sina vandringar högt, men varje vår kommer han tillbaka till Mumindalen som kanske är hans smultronställe.

Till slut kan man påpeka att alla dessa särdrag troligtvis har bidragit till att de nordiska länderna förknippas med lycka, hållbarhet och hög levnadsstandard.

Referenser

1. Quality of Life Index by Country 2022 [Электронный ресурс]. URL: https://www.num-beo.com/quality-of-life/rankings_by_country.jsp?title=2022. Дата обращения: 29.04.2022.
2. Happiness and life satisfaction [Электронный ресурс]. URL: <https://our-worldindata.org/happiness-and-life-satisfaction>. Дата обращения: 29.04.2023.
3. Ranking of happiest countries worldwide in 2021, by score [Электронный ресурс]. URL: <https://www.statista.com/statistics/1225047/ranking-of-happiest-countries-worldwide-by-score>. Дата обращения: 29.04.2023.
4. Nordisk modell: Bakgrunn og kjennetegn [Электронный ресурс]. URL: <https://www.arbeidslivet.no/internasjonalt/den-nordiske-modellen/nordisk-modell-bakgrunn>. Дата обращения: 29.04.2023.